

GREG BREJDEN

PREKRETNICA

Prilagođavanje u vreme ekstrema

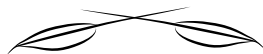
Leo commerce
Beograd, 2014

„Davimo se u informacijama, a istovremeno umiremo od gladi za mudrošću. Od sada će svetom upravljati sintesajzeri, ljudi koji su u stanju da povežu prave informacije u pravom trenutku, kritički razmisle o njima i mudro odaberu kada je to važno.“

– E. O. VILSON (1929),
EVOLUCIONI BIOLOG

SADRŽAJ

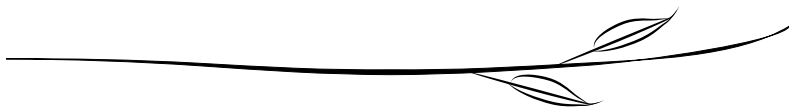

Uvod:	Moć prilagođavanja u vremenu ekstrema.....	9
Autorova beleška:	Prekretnice nasuprot izbora.....	17
Prvo poglavlje:	Sada je drugačije: Ovo je vreme ekstrema	19
Drugo poglavlje:	Nema nestašice rešenja: Krizna razmišljanja.....	53
Treće poglavlje:	Prekretnica: Odgovor prirode na životne principe.....	87
Četvrto poglavlje:	Kako tamo stići? Prekretnice ličnog prilagođavanja	119
Peto poglavlje:	Naredni nivo: Prekretnice u prilagođavanju zajednice	145
Šesto poglavlje:	Potrebno je uozbiljiti se kada je reč o transformisanom svetu: Realna rešenja u realnom svetu.....	181
Izvori		223
Zahvalnice		225
O autoru.....		229

UVOD

Moć prilagođavanja u vremenu ekstrema

Ako ste ikada bili na bilo kakvom putovanju, onda ste upoznati sa rutinom. Tokom priprema za putovanje, prvo se obavestite o tome kuda idete. Proverite vremenske uslove, proučite karte i potom spakujete šta vam je potrebno kako ne biste narušili svoju rutinu tokom putovanja.

Ključ je u tome da kada znate gde idete, znate i šta da ponesete sa sobom. A kada se uputite tamo gde nikada niste bili, pripremite se za nepoznato. Ova knjiga se u suštini zasniva na toj jednostavnoj ideji.

Naše putovanje

Svi smo mi na putovanju, i to velikom. Ono nas vodi na mesto na kome niko nikada nije bio. Na internetu ne postoje turistički vodiči niti savetnici za putovanja koji bi nam kazali kako naše odredište izgleda ili šta će nam biti potrebno kada tamo stignemo. Umesto da planiramo privremenu ekskurziju na neko egzotično mesto sa koga možemo da se vratimo kroz nekoliko dana, u ruci držimo karte za putovanje u jednom pravcu. Ovo je sasvim drugačije putovanje. Ne idemo samo na neko drugo mesto negde na Zemlji. Idemo na drugi svet skriven unutar naših svakodnevnih života – a tamo će nas odvesti izbori koje danas pravimo.

Zajedno se kotrljamo brzom trakom super autoputa koji prelazi granice tradicionalnih uverenja, religija i navika iz prošlosti. Dok to radimo, takođe ostavljamo za sobom granice onoga što smo smatrali mogućim. Upravo ta iskustva su naši pasoši za novi svet koji se pomalja pred našim očima.

Naše odredište

Ne mogu tačno da vam kažem kako će naše odredište izgledati. Kada se prašina slegne i kada naučimo da se prilagođavamo promenljivoj klimi umesto što pokušavamo da je kontrolišemo, kada nove i održive ekonomije zamene posrnule ekonomije današnjice koje propadaju i kada prigrlimo tehnologiju koja obezbeđuje svaku trunku energije koja nam je potrebna bez razornih propratnih efekata fosilnih goriva, mogu da zamislim kako će izgledati naši životi i svet. A kada to uradim, vidim bolje mesto za sve nas.

Vidim svet u kome smo podigli životni standard za svakoga, umesto da ga snizimo mnogima kako bismo izdržavali samo nekolicinu. Vidim svet u kome je rat zastarela stvar i u kome više nema nikakvog smisla koristiti pretnje ratom u cilju rešavanja problema. Vidim svet u kome je ljubav prema saradnji veća od straha koji dovodi do žestokog nadmetanja. A vidim i promenu u načinu razmišljanja koja omogućava sve te stvari. Međutim, da bismo ostvarili tu promenu, moramo početi da prepoznavamo stvarnosti sa kojima se suočavamo i stvari koje one obećavaju. Za početak bi bilo dobro da prihvatimo činjenicu da živimo u vremenu ekstrema.

Vreme ekstrema

Živimo u vremenu u kome možemo da očekujemo velike stvari – *ve-like* promene u svetu i *velike* promene u životu. Da razjasnimo, ekstremi o kojima govorim ne moraju nužno da budu loše stvari. Problem je u tome što su *veliki* i što se dešavaju u svetu za vreme naših života. Razlozi zbog kojih dolazi do tih ekstrema biće istraženi u narednim poglavljima, a ključ je u tome što živimo u retkoj oblasti tranzicije.

Proživljavamo pojavu novog „normalnog“ i uspeh naše tranzicije zavisi od: (1) spremnosti da priznamo promenu i (2) kako učimo da joj se prilagodimo. Globalizovana kultura poslova, novca, tržišta i resursa podrazumeva nemogućnost razdvajanja ekstrema koji se dešavaju u svetu od značaja koji imaju u našoj svakodnevici.

Kriza klimatskih promena predstavlja savršeni primer ove povezanosti; rekordne suše izazvane promenama u globalnim vremenskim ustrojevima direktno se odražavaju na više cene na pumpama, skuplje autobuske i vozne karte, skuplji taksi, to jest na prevoz koji svaki dan koristimo za odlazak na posao. Zbog ovih i drugih ekstrema, retki su oni koji uzimaju poslovne kredite, a kamata koju nam isplaćuju na uštede i račune penzionih fondova rekordno je niska. Globalno usporavanje industrije direktno utiče na gubitak posla i beneficija u lokalnim zajednicama.

To su one vrste ekstrema u svetu koje dovode do velikih promena u našim životima. Među mnogim nesigurnostima koje donose, postoji jedna stvar u koju možemo biti sigurni: naši životi se menjaju na način za koji nismo spremni i to brzinom neviđenom do sada.

Ključ

Po prirodi sam optimista. Zaista vidim razloge za optimizam u životu. Ali sam istovremeno i realista. Ne gajim nikakve iluzije kada je reč o ogromnom poslu koji treba obaviti da bi se rodio novi svet koji je pred nama. Da bismo se u životu uspešno nosili sa izazovima koji imaju zajednički cilj moramo postaviti sebi možda najočiglednije, pa ipak najteže pitanje: *Kako možemo da se bavimo problemima ako nismo iskreni na temu istih?*

Naša spremnost da priznamo veličinu ovog jednostavnog pitanja predstavlja ključ za razvijanje veće prilagodljivosti u ovom našem vremenu ekstrema.

Svi su na putu

Velika razlika između putovanja na koja smo mogli krenuti u prošlosti i velikog putovanja na kome smo sada sastoji se u tome što danas ne

moramo da biramo kompanjone za put. Razlog za to je jednostavan – svi na Zemlji su zajedno s nama na tom putovanju. Niko ne može da bude ostavljen. Danas je naš svet duboko povezan na mnogim nivoima, tako da je nemoguće da se preobražaj koji počinje da se pomalja u jednom delu ne pokaže i na drugim mestima. Uverio sam se u to dok sam obilazio neka od najzabačenijih i najizolovanijih mesta kojih još ima na svetu, kao što je, na primer, Tibet.

Godine 2005, posle izvesnog broja ranijih hodočašća u manastire na tibetanskom platou, prvi put sam ugledao sablasni sjaj mobilnih telefona koji je osvetljavao mračna udubljenja u vekovima starim zgradama kada bi zasvetleli džepovi ispod odeće kaluđera i opatica. Za ljude koji žive u tim izolovanim manastirima, život je krenuo novim putem: putem povezivanja. Promena koju taj put donosi sastoji se u obećanju da njihove tradicije nikada više neće biti iste.

Kriza mišljenja

Ne moramo, međutim, da idemo na Tibet po dokaze da se svet dramatično menja. Promena se odražava u svemu, kako u načinu na koji svet funkcioniše, tako i u načinu na koji stvari *više ne* funkcionišu. Oblast ekonomije koja počiva na nafti, na primer, povlači se pred novom ekonomijom zasnovanom na čistijim i održivijim oblicima energije. Centralizovana proizvodnja hrane na korporacijskim farmama na drugom kraju sveta povlači se pred zdravom i održivom proizvodnjom na malim farmama koje oživljavaju lokalnu ekonomiju. Praksa bogaćenja na industrijama koje uništavaju našu planetu povlači se pred društveno odgovornim modelima investiranja.

I dok svet prošlosti polako nestaje, a novi se pomalja, sudar novog i starog stavlja u prvi plan jednu još veću krizu, krizu sa kojom se svi suočavamo, ali o kojoj verovatno nikada nećemo čitati niti slušati u popularnim medijima. To je nema kriza poput poslovičnog slona u sobi – nešto što svi vide, ali niko ne priznaje.

Verovatno najveća kriza s kojom se suočavamo u ovom našem vremenu ekstrema je kriza mišljenja. A upravo je mišljenje ključ za način na koji izlazimo na kraj sa potrebama sveta u nastanku. Vama i meni zadat je

zadatak koji niko do sada nije obavio. Izazvani smo da radikalno promenimo način razmišljanja o sebi i našem odnosu sa svetom, i to brže od bilo kog pokolenja u istoriji.

Naša spremnost da drugačije razmišljamo o sebi i svetu biće ključ uspeha našeg putovanja. Iako je putovanje na koje smo krenuli zaista veliko, ono je ujedno i kratko, jer je svet ka kome putujemo već ovde. U ovom trenutku.

Imamo rešenje

Srećom po nas, već je pronađena tehnologija za rešavanje najvećih izazova sa kojima se suočavamo. Najveći problemi koje smo ikada mogli da zamislimo već su rešeni. Napredni principi već su shvaćeni. Svi oni postoje u ovom trenutku, upravo ovde, upravo sada i na dohvat ruke su nam. Sve što stoji između nas i novog sveta – u kome energija potiče iz čistih, bujnih izvora i dostupna je svakom članu naše globalne porodice; u kome ima u izobilju čiste, zdrave hrane i dostupna je svim ustima na planeti; u kome je svako ljudsko biće u stanju da dođe do osnovnih potreština i proživi udoban i značajan život – jeste *način razmišljanja* koji pravi mesto u našim životima za ono što već postoji u svetu.

Jesmo li voljni da prigrlimo razmišljanje kome su dotične mogućnosti prioritet? Hoćemo li dozvoliti da nauka koja otkriva najdublje istine o našem odnosu sa samima sobom, jednih sa drugima i zemljom postane pasoš za to naše putovanje?

Cilj ove knjige je da vam pomogne da odgovorite upravo na takva pitanja.

Šira slika

Dok budete čitali stranice koje slede, pozivam vas da imate na umu pet činjenica:

Činjenica 1: Sada je drugačije. Od kraha nacionalnih ekonomija i kraja takozvane jeftine nafte, do stvarnosti da se klima menja i zakazivanja uverenja da rat može da pomiri razlike, na nama je da dovedemo

do međusobnog približavanja ekstremnih uslova još neviđenih u istoriji sveta. *Zato što je sada drugačije, jer način na koji smo razmišljali u prošlosti više ne deluje u rešavanju problema.*

Činjenica 2: *Prekretnica* uspešnog preobražaja može da zameni prevrtanje ekstrema. Priroda obezbeđuje vreme kada svaka kriza može biti pretvorena u preobražaj, kada ekstremi koji samo preživljavaju u svetu mogu biti pretvoreni u uspešan način života. To vreme je *prekretnica*. Do prekretnice dolazi kada nova sila – činjenica, otkriće, iskustvo – promeni način na koji se odnosimo prema toku događaja. *Važno je imati u vidu da do prekretnica u životu može doći spontano ili one mogu biti stvorene.*

Činjenica 3: Život postaje bolji, a ključ je u prilagođavanju. Ne treba zaboraviti da jedine stvari koje se trenutno slamaju u našim životima jesu način života i razmišljanja koji više nisu održivi. Lična prilagodljivost pravi mesta za velike promene u našim životima i naš je najveći saveznik u vremenu ekstrema.

Činjenica 4: Već imamo nova rešenja. Već imamo potrebna rešenja da stvorimo prekretnice za preobražaj u životu. Ne moramo ponovo da izmislimo točak, već moramo da sagradimo „put“ razmišljanja po kome će „točak“ rešenja moći da putuje.

Činjenica 5: Najteže je prihvatiti najveće krize. Jedan jedini faktor koji se nalazi između kriza i preobražaja je onaj koji je podjednako zavaravao naučnike, političare i religijske vođe. *To je kriza mišljenja.* Moramo prigrliti mišljenje koje nam dozvoljava da prihvatimo postojeća rešenja u životu.

Ovih pet činjenica sežu do same srži onoga što smo naumili i u njima je ključ za naredni korak preobražaja nas samih i sveta. Sposobnost da napredujemo usred ovakve monumentalne promene – *naša prilagodljivost* – predstavlja prvi korak ka obezbeđivanju uspeha našeg putovanja.

U ovoj knjizi

Pozivam vas da kroz poglavlja koja slede krenete na istinoljubivo i činjeničko putovanje veoma stvarnih mogućnosti. Ovo nije medeni opis života viđenog kroz ružičaste naočari, već poštena procena stvarnosti koje su stigle na naš prag i smislenih strategija kojima svako od nas može da se rukovodi prilikom izbora koji će sve izmeniti.

Na narednim stranicama odgovorićemo na značajna pitanja koja svako sebi postavlja: *Šta izaziva ekstreme u svetu? Kakvo je značenje globalnih ekstrema u našim životima? Kako da svakodnevni život učinimo boljim za sebe i svoje porodice?*

Dok budete čitali, otkrićete:

- Strategije koje možemo da primenimo u životu u ovom trenutku kako bismo stvorili prekretnice za preobražaj.
- Ključeve za prilagođavanje tokom promene za porodicu i društvo.
- Put za uspešno prilagođavanje načina na koji razmišljamo o poslu i karijeri, novcu, finansijama u preobraženom svetu.
- Činjenice koje su dovele do ekstrema u ovom vremenu.
- Zašto je moguće izdići svakog od nas na viši stepen standarda čistog, zdravog i održivog života.

Važno je da od samog početka znate šta možete da očekujete od ove knjige, zašto je napisana, šta ona jeste, a šta nije.

- *Prekretnica nije knjiga iz oblasti nauke.* Iako ću podeliti sa vama vodeću nauku koja nas poziva da ponovo razmislimo o svom odnosu sa svetom i načinom na koji smo uslovljeni da rešavamo probleme, ovaj rad nije napisan u skladu sa formatom ili standardima udžbenika iz nauke ili tehničkih časopisa.
- *Ovo nije istraživački rad za koji su recenziju napisali mero-davni.* Svako poglavlje nije prošlo dugačak proces recenzije

O AUTORU

Greg Brejden, autor bestselera *Njujork tajmsa*, poznat je širom sveta kao pionir u premošćivanju jaza između nauke drevne mudrosti i stvarnog sveta. Posle uspešne karijere kompjuterskog geologa u *Filips Petroleumu* tokom energetske krize sedamdesetih godina prošlog veka, radio je kao viši dizajner sistema u odbrambenim sistemima *Martin Marijeti* tokom poslednjih godina hladnog rata. Godine 1991. postao je prvi direktor tehničkih operacija u *Cisco sistemima*.

Od 1986. istraživao je sela na visokim planinama, udaljene manastire, i zaboravljene tekstove ne bi li otkrio njihove bezvremene tajne koristeći najbolju nauku današnjice. Njegova otkrića koriste se u 33 zemlje i dostupna su na 38 jezika u vidu knjiga kao što su *Božji kod*, *Fractal Time* i *Deep Truth*. Njegov bestseller iz 2007, *Božanski matriks*, nedavno je izabran za predložak televizijskog filma *Zamka*, i sada se koristi kao udžbenik na kursovima koji se održavaju na koledžima, a bave se istraživanjem novih naučnih otkrića i našim odnosom prema svetu.

Greg je primio brojne nagrade kao priznanje za svoju pronicljivost i inovativnost. Njegov rad zastupljen je na svim kontinentima zahvaljujući prezentacijama i kursovima koje priređuju kompanije *Fortuna 500*, vojska Sjedinjenih Država i međunarodni poslovi.

www.Greggbraden.com